

Oficialios paramos vystymuisi klasifikacija pagal paramos sritis

Pastaba: teikdami ataskaitą, prie kiekvienos dvišalės paramos veiklos priskirkite vieną iš skiltyje „CRS KODAS“ esančių kodų (5 skaitmenų)

100 – SOCIALINĖ INFRASTRUKTŪRA IR PASLAUGOS (apima veiklas, susijusias su besivystančių šalių žmogiškųjų išteklių potencialo vystymu)

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
110		ŠVIETIMAS (jeigu yra galimybė, rekomenduotina priskirti su švietimu susijusių veiklų konkrečiai sričiai, prie kurios vystymo prisidedama)	
111		Švietimas, lygmuo neapibrėžtas	Ši kategorija naudojama tuomet, kai nėra galimybės tiksliai nurodyti švietimo sistemos lygmens (pavyzdžiui, pradinių klasių mokytojų rengimas turėtų būti priskirtas prie kodo 11220).
	11110	Švietimo sektoriaus politika ir administracinis valdymas	Švietimo sektoriaus politika, planavimas ir programos; parama švietimo ministerijoms, administravimo ir valdymo sistemoms; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; vadovavimas mokykloms ir jų valdymas; mokymo programų ir metodinės medžiagos ruošimas; kitos panašios neapibrėžtos veiklos švietimo srityje.
	11120	Švietimo įstaigos ir mokymai	Mokymosi statiniai, įranga, metodinė medžiaga; pagalbinės paslaugos švietimo srityje (švietimo sektoriaus personalo apgyvendinimas, nuomos paslaugos ir pan.); kalbų kursai; seminarai, paskaitos ir pan.
	11130	Mokytojų ruošimas/apmokymas	Mokytojų mokymas (kuomet nėra galimybės priskirti konkretaus švietimo sistemos lygmens); kvalifikacijos kėlimas kursuose darbo metu ar prieš pradėdant dirbti; medžiagos ruošimas.
	11182	Tyrimai švietimo srityje	Tyrimai ir studijos švietimo efektyvumo, tinkamumo ir kokybės srityse; sisteminis įvertinimas ir stebėseną.
112		Pradinis išsilavinimas	
	11220	Pradinis išsilavinimas	Formalus ir neformalus pradinis vaikų švietimas; visos pradinės pakopos metodiškas mokymas; aprūpinimas mokymosi medžiaga.
	11230	Pagrindiniai įgūdžiai jaunimui ir suaugusiems	Formalus ir neformalus jaunimo ir suaugusiųjų švietimas, siekiant suteikti pagrindinius gyvenimo įgūdžius (angl. <i>basic life skills</i>), raštingumo didinimas ir mokymas skaičiuoti.
	11231	Pagrindiniai įgūdžiai jaunimui	Formalus ir neformalus jaunų žmonių mokymas, siekiant suteikti pagrindinius gyvenimo įgūdžius.
	11232	Pradinis išsilavinimas suaugusiems	Formalus pradinis išsilavinimas suaugusiems.
	11240	Ikimokyklinis švietimas	Formalus ir neformalus ikimokyklinis švietimas.
113		Vidurinis išsilavinimas	
	11320	Vidurinis išsilavinimas	Antrosios pakopos (jaunesniųjų ir vyresniųjų klasių) metodiškas mokymas.
	11321	Vidurinis išsilavinimas (jaunesniųjų klasių)	Antrosios pakopos jaunesniųjų klasių metodiškas mokymas.
	11322	Vidurinis išsilavinimas (vyresniųjų klasių)	Antrosios pakopos vyresniųjų klasių metodiškas mokymas.
	11330	Profesinis mokymas	Pirminis profesinis mokymas ir vidurinio lygmens techninis švietimas; apmokymas darbo vietoje; amato mokymasis; neformalus profesinis mokymas.
114		Aukštasis/aukštesnysis mokslas	

	11420	Aukštasis mokslas	Laipsnį ir diplomą suteikiančios programos universitetuose, koledžuose ir politechnikos institutuose; stipendijos.
	11430	Išplėstinis techninių ir vadybos įgūdžių mokymas	Profesionalaus lygmens profesinio mokymo programos ir kvalifikacijos kėlimas kursuose darbo metu.
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
120		SVEIKATA	
121		Sveikata, bendros veiklos	
	12110	Sveikatos apsaugos politika ir administracinis valdymas	Sveikatos apsaugos sektoriaus politika, planavimas ir programos; parama sveikatos apsaugos ministerijoms, viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų valdymas; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; sveikatos draudimo programos; kitos neapibrėžtos sveikatos apsaugos veiklos.
	12181	Medicininis švietimas ir mokymai	Medicininis švietimas ir mokymai tretinio lygio paslaugoms.
	12182	Medicininiai tyrimai	Bendrieji medicininiai tyrimai (išskyrus pirminės sveikatos priežiūros tyrimus).
	12191	Medicininės paslaugos	Laboratorijos, specializuotos klinikos ir ligoninės (įskaitant įrangą ir atsargas); lauko ligoninės; odontologijos paslaugos; psichikos sveikatos priežiūra; medicininė rehabilitacija; neinfekcinių ligų kontrolė; narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo kontrolė (išskyrus narkotinių medžiagų nelegalios prekybos kontrolę – žr. kodą 16063).
122		Pirminė sveikatos priežiūra	
	12220	Pirminė sveikatos priežiūra	Pirminės sveikatos priežiūros programos; paramedikų ir slaugos priežiūros programos; vaistų, medikamentų ir vakcinų, susijusių su pirmine sveikatos priežiūra, atsargos.
	12230	Pirminės sveikatos priežiūros infrastruktūra	Rajonų ligoninės, klinikos ir dispanseriai, taip pat susijusi medicininė įranga, išskyrus specializuotas ligonines ir klinikas (žr. kodą 12191).
	12240	Būtina mityba	Tiesioginio maitinimo programos (motinos maitinimas; maitinimas krūtimi ir maistas nutraukus maitinimą, vaikų maitinimas, maitinimas mokyklose); mikroelementų trūkumo nustatymas; aprūpinimas vitaminu A, jodu, geležimi ir kt.; mitybos stebėseną; mitybos ir maisto higienos ugdymas; namų ūkio aprūpinimas maistu.
	12250	Infekcinių ligų kontrolė	Imunizacija; infekcinių ir parazitinių ligų prevencija ir kontrolė, išskyrus maliariją (žr. kodą 12262), tuberkuliozę (žr. kodą 12263), ŽIV/AIDS ir kitas lytiškai plintančias ligas (žr. kodą 13040). Diarėjinės ligos, pernešamos (vabzdžių, kenkėjų) ligos (pavyzdžiui, onchocerkiazė/upinis aklumas ir drakunkuliozė/gvinėjos slieko liga), virusinės ligos, mikoze, helmintozė, zoonozė, kitos bakterinės ir virusinės ligos, pedikuliozė (utėlės) ir pan.
	12261	Švietimas sveikatos apsaugos srityje	Gyventojų informavimas, švietimas ir apmokymas, didinant sveikatos apsaugos žinias ir praktinį jų pritaikymą; viešosios sveikatos priežiūros ir informavimo kampanijos; geresnės asmeninės higienos skatinimas, įskaitant naudojimąsi sanitariniais įrenginiais ir rankų plovimą su muilu.
	12262	Maliarijos kontrolė	Kova su maliarija ir jos prevencija.
	12263	Tuberkuliozės kontrolė	Kova su tuberkulioze, prevencija ir imunizacija.
	12281	Sveikatos priežiūros personalo rengimas	Pirminės sveikatos priežiūros personalo apmokymas/rengimas.
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos

130		GYVENTOJŲ POLITIKA/PROGRAMOS IR REPRODUKCIŲ SVEIKATA	
	13010	Gyventojų (angl. <i>Population</i>) politika ir administracinis valdymas	Gyventojų/vystymosi politika; surašymo darbai, demografinis registravimas; migracijos duomenys, demografiniai tyrimai/analizės; tyrimai reprodukcinės sveikatos srityje; kitos neapibrėžtos su populiacija susijusios veiklos.
	13020	Reprodukcinės sveikatos priežiūra	Reprodukcinės sveikatos skatinimas; priešgimdyminė ir pogimdyminė priežiūra, įskaitant gimdymą; nevaisingumo prevencija ir gydymas; abortų prevencija ir pasekmių valdymas; sveikos motinystės veiklos.
	13030	Šeimos planavimas	Šeimos planavimo paslaugos, įskaitant psichologo konsultacijas; informavimo, švietimo ir komunikacijos veiklos; kontraceptikų pristatymas; gebėjimų stiprinimas ir apmokymas.
	13040	Kova su lytiškai plintančiomis ligomis, įskaitant ŽIV/AIDS	Visos veiklos susijusios su kova su lytiškai plintančiomis ligomis ir ŽIV/AIDS, pavyzdžiui, informavimas, švietimas ir komunikacija; tyrimas; prevencija, priežiūra.
	13081	Gyventojų ir reprodukcinės sveikatos paslaugas teikiančio personalo rengimas	Gyventojų ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugų personalo švietimas ir apmokymas.
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
140		VANDUO IR SANITARIJA	
	14010	Vandens sektoriaus politika ir administracinis valdymas	Vandens sektoriaus politika ir administracinis valdymas, įskaitant įstatymų leidybą, teisinį reguliavimą, planavimą ir valdymą, taip pat ir tarpvalstybinį vandens valdymą; institucinių gebėjimų stiprinimas; veiklos, skirtos skatinti kompleksinį vandens išteklių valdymo požiūrį (angl. <i>Integrated Water Resource Management approach, IWRM</i>)
	14015	Vandens išteklių išsaugojimas (įskaitant duomenų rinkimą)	Kiekybinių ir kokybinių vandens išteklių duomenų rinkimas ir naudojimas; žinių apie vandenį kūrimas ir dalijimasis jomis; vidaus paviršinių (upės, ežerai ir pan.), gruntinių ir pakrančių vandenų apsauga ir atkūrimas; vandens taršos prevencija.
	14020	Didelės vandentiekio ir sanitarinės sistemos	Programos, kurioms negali būti priskirtos kodų 14021 ar 14022 sudedamosios dalys. Jeigu sudedamosios dalys yra žinomos, joms turėtų būti priskirti atitinkami kodai: vandens tiekimas (žr. kodą 14021), sanitarija (žr. kodą 14022) ir higiena (žr. kodą 12261).
	14021	Didelės vandentiekio sistemos	Geriamo vandens valymo įrenginiai; įsiurbimo darbai; sandėliavimas; vandens tiekimo siurblynės; didelio masto perdavimo / priėmimo ir paskirstymo sistemos.
	14022	Didelės sanitarinės sistemos	Didelio masto kanalizacijos, įskaitant kanalizacijos ir nuotekų siurblynės; buitiniai ir pramoniniai atliekų nuotekų valymo įrenginiai.
	14030	Būtinojo geriamo vandens tiekimas ir pagrindinių sanitarinių sąlygų užtikrinimas	Programos, kurioms negali būti priskirtos kodų 14031 ar 14032 sudedamosios dalys. Kai sudedamosios dalys žinomos, joms turėtų būti priskirti atitinkami kodai: vandens tiekimas (žr. kodą 14031), sanitarija (žr. kodą 14032) ir higiena (žr. kodą 12261).
	14031	Būtinojo geriamo vandens tiekimas	Kaimo vandens tiekimo sistemos, naudojančios rankinius siurblius, versmes/šaltinius (angl. <i>spring catchments</i>), savitakes sistemas (angl. <i>gravity-fed systems</i>), lietaus vandens ar rūko surinkimą, talpyklos, mažos paskirstymo sistemos, paprastai su bendromis jungtimis/naudojimo taškais. Miesto sistemos, naudojančios rankinius siurblius ir vietinės kaimynystės tinklai, įskaitant turinčius bendras jungtis.
	14032	Pagrindinės sanitarinės sąlygos	Išvietės, alternatyvios sanitarinės sistemos, įskaitant namų ūkių ir bendruomenių investicijų jas įrenginėjant skatinimą (naudoti kodą 12261 veikloms, skatinančioms geresnę asmeninę higieną).

	14040	Upių baseinų vystymas	Infrastruktūrai gerinti skirti kompleksiniai upių baseinų projektai ir susijusios institucinės veiklos; upių tėkmės kontrolė; užtvankos ir rezervuarai (išskyrus drėkinimui skirtas užtvankas (žr. kodą 31140), hidroenergiją (žr. kodą 23065) ir veiklas, susijusias su upių transportu (žr. kodą 21040).
	14050	Atliekų tvarkymas ir naikinimas	Savivaldybių ir pramoninių kietųjų atliekų tvarkymas, įskaitant pavojingas ir toksines atliekas; surinkimas, naikinimas ir apdorojimas; sąvartynai; kompostavimas ir pakartotinis naudojimas.
	14081	Švietimas ir mokymai vandens tiekimo ir sanitarijos srityse	Srities profesionalų ir paslaugų teikėjų švietimas ir apmokymas.

Pastabos:

- Siekiant atskirti tarp „pagrindinių/būtinųjų“ ir „didelių sistemų“ vandens tiekimo ir sanitarijos srityse, reikėtų įvertinti, kiek žmonių aptarnaus įrengtos sistemos ir kokios paslaugų teikimo išlaidos tenkančios vienam gyventojui:*
  - Didelės vandentiekio ir sanitarijos sistemos (žr. kodus 14020, 14021 ir 14022) veikia per tinklą, prie kurio yra prijungti visos bendruomenės namų ūkiai. Tuo tarpu pagrindinės (elementarios) sistemos (žr. kodus 14030, 14031 ir 14032) paprastai jungia kelis namų ūkius.*
  - Vandentiekio ir sanitarinėms sistemoms miestuose paprastai reikalingas tinklo įrengimas. Galima vertinti, kiek tokių projektų metu įrengtos sistemos paslaugos kainuoja vienam gyventojui. Didelių vandentiekio ir sanitarinių sistemų paslaugų kaina vienam gyventojui dažniausiai yra kelis kartus didesnė.*
- Kompleksinis vandens išteklių valdymas – tai procesas, kuris skatina koordinuotą vandens, žemės ir susijusių išteklių vystymą ir valdymą, siekiant maksimaliai padidinti ekonominę ir socialinę gerovę, nepakenkiant gyvybiškai svarbių ekosistemų tvarumui.*

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
150		VALDŽIA IR PILIETINĖ VISUOMENĖ	<i>Apima paramą stiprinant valdžią ir administracinį aparatą.</i>
151		Valdžia ir pilietinė visuomenė, bendros veiklos	<i>N.B. Bendrajai paramai biudžetui naudoti kodą 51010.</i>
	15110	Viešojo sektoriaus politika ir administracinis valdymas	Parama institucijų ir viešojo sektoriaus pagrindinių valdymo sistemų stiprinimui ir gebėjimų didinimui. Apima makroekonominės ir kitos politikos valdymą, koordinavimą, planavimą ir reformavimą; žmogiškųjų išteklių valdymą; organizacinį valdymą; valstybės tarnybos reformas; e-valdžią; plėtros/vystymo planavimą, stebėseną ir įvertinimą; paramą ministerijoms, susijusioms su paramos koordinavimu; kitoms ministerijoms ir departamentams, kai sritis negali būti tiksliai apibrėžta (kai yra galimybė, reikėtų naudoti šakines sritis).
	15121	Užsienio reikalai	Išorės reikalų ir paslaugų administravimas.
	15122	Diplomatinės misijos	Diplomatinė ir konsulinė atstovybių, įsikūrusių užsienyje arba tarptautinių organizacijų biuruose, veikla.
	15123	Besivystančios valstybės gaunamos užsienio paramos administravimas	Parama besivystančioms šalims administruoti gaunamą paramą (įskaitant trikampį (angl. <i>triangular</i>) ir pietų-pietų (angl. <i>south-south</i>) bendradarbiavimą).
	15124	Bendrosios personalo tarnybos/paslaugos	Valstybės tarnybos administravimas ir veikla, įskaitant politiką, procedūras ir taisykles.
	15125	Centralizuoti pirkimai	Centralizuotas prekių ir paslaugų pirkimų įgyvendinimas ir administravimas.

	15126	Kitos bendrosios viešosios paslaugos	Vyriausybės įrašų ir archyvų priežiūra ir saugojimas, vyriausybės valdomų ar naudojamų pastatų eksploatacija, centriniai motorinių transporto priemonių parkai, vyriausybės valdomos spaustuvės, centralizuotos kompiuterių ir duomenų tvarkymo paslaugos ir kt.
	15127	Nacionalinė stebėseną ir vertinimas	Įstaigų, atliekančių nacionalinę stebėseną ir vertinimą, veikla.
	15142	Makroekonominė politika	Makroekonominės politikos vystymas ir įgyvendinimas.
	15143	Meteorologinės tarnybos	Institucijų, dirbančių su oro prognoze, veikla.
	15144	Nacionalinių standartų vystymas	Institucijų, dirbančių su nacionalinių standartų vystymu, veikla (statistinių gebėjimų didinimui žr. kodą 16062).
	15154	Vykdomoji valdžia	Administravimas, veikla ir parama vykdomajai valdžiai. Apima visų vyriausybės lygių vadovų pareigas (monarchas, generalinis gubernatorius, prezidentas, ministras pirmininkas, gubernatorius, meras ir kt.).
	15111	Viešųjų finansų valdymas	Fiskalinė politika ir planavimas; parama finansų ministerijoms; finansinės ir vadovų atsakomybės didinimas; viešųjų išlaidų valdymas; finansinių sistemų gerinimas; biudžeto rengimas; tarpvyriausybiniams fiskaliniams ryšiams, viešasis auditas, viešoji skola (naudoti kodą 15114, kai yra pajamas sukurianti mokesčių parama, ir kodą 33120 mūštinės veiklai).
	15117	Biudžeto planavimas	Biudžeto biuro veikla ir planavimas kaip biudžeto proceso dalis.
	15118	Nacionalinis auditas	Apskaitos ir audito tarnybų veikla.
	15119	Skolos ir paramos valdymas	Viešosios skolos ir gautos paramos valdymas valstybėje partnerėje. Skolų pertvarkymo atveju naudoti kodus 600xx.
	15112	Decentralizacija ir parama subnacionaliniam valdymui	Decentralizacijos procesai (įskaitant politinius, administracinius ir fiskalinius); tarpvyriausybiniams santykiams ir federalizmas; regioninių ir vietos valdžios departamentų, regioninės ir vietos valdžios ir jų asociacijų stiprinimas (konkrečios srities valdymo ir paslaugų decentralizacijos atveju, reikėtų naudoti tos srities kodą).
	15128	Vietos savivaldos finansai	Finansiniai pervedimai vietos savivaldai; parama tokius pervedimus tvarkančioms institucijoms. (Su konkrečia sritimi susijusiems pervedimams rekomenduojama naudoti tų sričių kodus).
	15129	Kiti centriniai pervedimai institucijoms	Pervedimai su konkrečiu sektoriumi nesusijusioms savarankiškomis įstaigoms ar valstybės valdomoms įmonėms (išskyrus vietos savivaldą); parama tokius pervedimus tvarkančioms institucijoms. (Su konkrečia sritimi susijusiems pervedimams rekomenduojama naudoti tų sričių kodus).
	15185	Vietos valdžios administravimas	Decentralizacijos procesai (įskaitant politinius, administracinius ir fiskalinius); tarpvyriausybiniams santykiams ir federalizmas; vietos valdžios institucijų stiprinimas.
	15113	Antikorupcinės organizacijos ir institucijos	Specializuotos organizacijos, institucijos ir struktūros, skirtos korupcijos prevencijai ir kovai su korupcija, kyšininkavimu, pinigų plovimu ir kitais organizuoto nusikalstamumo aspektais, su ar be teisėsaugos įgaliojimų; pavyzdžiui, antikorupcijos komisijos ir prižiūrinčios institucijos, specialiųjų tyrimų tarnybos, institucijos bei sąžiningumo ir etikos priežiūros iniciatyvos, specializuotos NVO, kitos pilietinės visuomenės ir piliečių organizacijos, tiesiogiai veikiančios antikorupcijos srityje.
	15114	Vidaus mokesčių surinkimas	Parama vidaus mokesčių surinkimui/mokesčių politikai, analizei ir administravimui, taip pat nemokesčinėms viešosioms pajamoms, kas apima darbą su finansų ministerijomis, šakinėmis ministerijomis, su mokesčių sistema susijusiomis įstaigomis ar kitomis vietos, regioninėmis ar nacionalinėmis viešosioms įstaigoms (žr. kodą 16010, jeigu veiklos įgyvendinamos socialinio saugumo/socialinės apsaugos srityse).
	15116	Mokesčių surinkimas	Vidaus mokesčių tarnybų veikla.

	15155	Mokesčių politika ir administravimas	
	15156	Kitų nemokestinių biudžeto pajamų surinkimas	Nemokestinės viešosios biudžeto pajamos, įskaitant šakines ministerijas, biudžetines įstaigas ir kitas vietas, regionines ar nacionalines viešąsias įstaigas.
	15130	Teisinio ir teisminio sektorių vystymas	Formali ir neformali parama teisinio sektoriaus institucijoms, sistemoms ir procedūroms; parama teisingumo, vidaus reikalų ministerijoms; teisėjai ir teismai; teisinės dokumentų rengimo paslaugos; advokatų ir teisininkų asociacijos; profesionalus teisinis išsilavinimas; įstatymo ir tvarkos palaikymas ir viešasis saugumas; sienų valdymas; teisėsaugos institucijos, policija, kalėjimai ir jų priežiūra; ombudsmenai; alternatyvūs ginčo sprendimo būdai, arbitražas ir tarpininkavimas/mediacija; teisinė pagalba ir konsultacijos; tradicinės, vietinės ir teisininkų padėjėjų praktikos, nepriklausančios oficialiai teisei sistemai. Priemonės, padedančios tobulinti teisinę sistemą, konstituciją, įstatymus ir kitus teisės aktus; teisėkūros ir konstitucijos rengimas ir peržiūra; teisinė reforma; oficialių ir neoficialių teisės sistemų sujungimas. Visuomenės teisinis švietimas; informacijos sklaidimas apie teises ir žalos atlyginimą; informavimo kampanijos. (Žr. kodus 152xx veikloms, kurios visų pirma remia saugumo sistemos reformas arba yra įgyvendinamos kartu su veiklomis po konflikto ar taikos palaikymo veiklomis).
	15131	Teisingumo ir teisėtvarkos politika, planavimas ir administravimas	Teisminiai ir teisėtvarkos sektoriai; teisingumo ministerijos ar atitinkamų institucijų politikos plėtojimas.
	15132	Policija	Policijos reikalai ir paslaugos.
	15133	Priešgaisrinė apsauga ir gelbėjimas	Priešgaisrinė apsaugos ir gaisrų gesinimo reikalai ir paslaugos.
	15134	Teisminiai reikalai	Teismai (civilinė ir baudžiamoji teisė) ir teisminė sistema, įskaitant teismų nustatytų baudų ir sprendimų vykdymą, lygtinio paleidimo ir lygtinio atleidimo nuo bausmės sistemas/tvarkas.
	15135	Ombudsmenai	Nepriklausomos tarnybos, atstovaujančios viešuosius interesus ir nagrinėjančios skundus dėl nesąžiningo elgesio, žmogaus teisių pažeidimų ar netinkamo viešojo administravimo.
	15136	Imigracija	Imigracijos reikalai ir paslaugos, įskaitant užsieniečių registravimą, darbo ir kelionės dokumentų imigrantams išdavimą.
	15137	Kalėjimai	
	15150	Demokratinis dalyvavimas ir pilietinė visuomenė	Parama demokratijos ir įvairių piliečių dalyvavimo formų įgyvendinimui, išskyrus rinkimus (žr. kodą 15151); tiesioginės demokratijos priemonės, tokios kaip referendumai ir piliečių iniciatyvos; parama organizacijoms, padedant atstovauti ir ginti savo narius, stebėti, įsitraukti ir skatinti valdžią būti atskaitinga, padėti piliečiams veikti viešojoje aplinkoje; pilietinio švietimo ir mokymo programos ir jų įgyvendinimas įvairiais lygmenimis (šis kodas taikomas tik į valdžią orientuotoms veikloms. Kai parama pilietinei visuomenei skirta ne su valdžia susijusiais tikslais, reikėtų taikyti kitus atitinkamus kodus).
	15151	Rinkimai	Rinkimų organizavimo institucijos ir procesai, rinkimų stebėjimas, rinkėjų švietimas (žr. kodą 15230, kai veiklos įgyvendinamos taikos palaikymo operacijų metu).
	15152	Įstatymų leidėjai ir politinės partijos	Parama stiprinant pagrindines įstatymų leidžiamosios valdžios/parlamentų funkcijas, įskaitant subnacionalines asamblėjas, susirinkimus ir tarybas (atstovavimas, priežiūra, įstatymų leidyba), įstatymų leidžiamosios valdžios gebėjimų stiprinimas, komitetų veiklos gerinimas ir administracinių

			procedūrų efektyvinimas; tyrimai ir informacijos valdymo sistemos; mokymo programos įstatymų leidėjams ir padedančiam personalui. Parama politinėms partijoms ir partinės sistemos stiprinimas.
	15153	Žiniasklaida ir laisvas informacijos srautas	Parama laisvam ir necenzūrotam informacijos apie viešuosius klausimus pateikimui; veiklos, didinančios redakcinius ir techninius spausdintos ir transliuojamos žiniasklaidos įgūdžius, jų patikimumą ir sąžiningumą (angl. <i>integrity</i>). Pavyzdžiui, žurnalistų mokymai (žr. kodus 22010-22040 kuomet žiniasklaidai suteikiama įranga ir kapitalas).
	15160	Žmogaus teisės	Priemonės, skirtos remti specializuotas oficialias žmogaus teisių institucijas ir mechanizmus pasauliniu, regioniniu, nacionaliniu ar vietos lygmeniu, joms įgyvendinant įstatymais nustatytas funkcijas ir apsaugant pilietines, politines, ekonomines, socialines ir kultūrinės teises, taip kaip numatyta tarptautinėse konvencijose ir susitarimuose; tarptautinių žmogaus teisių įsipareigojimų perkėlimas į nacionalinę teisę; ataskaitų teikimas ir stebėseną; žmogaus teisių dialogas. Žmogaus teisių gynėjai ir žmogaus teises ginančios NVO; žmogaus teisių gynimas, agitacija, mobilizavimas; visuomenės informavimo didinimas ir visuomenės švietimas apie žmogaus teises. Žmogaus teisių programos, skirtos tikslinėms grupėms, pavyzdžiui, vaikams, asmenims su negalia, migrantams, etninėms, religinėms, kalbinėms ir seksualinėms mažumoms, čiabuviams ir tiems, kurie patiria luominę/kastinę diskriminaciją, yra prekybos žmonėmis ar kankinimo aukos. (žr. kodą 15230 kai veiklos įgyvendinamos taikos palaikymo operacijų metu)
	15170	Moterų lygybės (angl. <i>Women's equality</i>) organizacijos ir institucijos	Parama institucijoms ir organizacijoms (vyriausybinėms ir nevyriausybinėms), veikiančioms lyčių lygybės ir moterų įgalinimo srityje.
	15180	Kova su smurtu prieš moteris ir mergaites	Parama programoms, skirtoms visų formų smurto prieš moteris ir mergaites/lytinio smurto prevencijai ir pašalinimui. Tai apima platų fizinio, seksualinio ir psichologinio smurto formų spektrą, įskaitant, bet neapsiribojant: smurtas artimoje aplinkoje; seksualinis smurtas; moterų lytinių organų žalojimas/apipjaustymas; vaikų, ankstyvas ir priverstines santuokas; apipylimą rūgštimi; nužudymus dėl šeimai užtrauktos gėdos; prekyba moterimis ir mergaitėmis. Prevencinės veiklos gali apimti pastangas įgalinti moteris ir mergaites; pakeisti požiūrius, normas ir elgesį; pritaikyti ir įvykdyti teises reformas; stiprinti įstatymų ir politikų dėl smurto prieš moteris ir mergaites įgyvendinimą, įskaitant ir institucinių gebėjimų stiprinimą. Intervencijos reaguojant į smurtą prieš moteris ir mergaites/lytinį smurtą gali apimti priėjimo prie paslaugų plėtrą, įskaitant teisinę pagalbą, psichologines konsultacijas ir sveikatos priežiūrą; personalo apmokymas tinkamai reaguoti į nukentėjusiųjų poreikius; tyrimo, smurtautojų patraukimo baudžiamajon atsakomybėn ir nubaudo užtikrinimas.
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
152		Konfliktų prevencija ir sprendimas, taika ir saugumas	<i>N.B. Daugiau pastabų dėl veiklų, įgyvendinamų konfliktų, taikos ir saugumo srityse, atitikimo Oficialios paramos vystymuisi (toliau – OPV) reikalavimams pateikiama Statistinių ataskaitų teikimo direktyvų 95-119 punktuose.</i>

	15210	Saugumo sistemos valdymas ir reformos	<p>Techninis bendradarbiavimas ir parama parlamentams, ministerijoms, teisėsaugos institucijoms ir teismams peržiūrint ir reformuojant saugumo sistemą ir stiprinant demokratinį valdymą ir valdžios pilietinę priežiūrą; techninis bendradarbiavimas, skirtas padėti valdžios institucijoms pagerinti skaidrumą, atskaitomybę, valdžios pilietinę priežiūrą ir demokratinę saugumo biudžeto, finansų valdymo ir audito kontrolę, įskaitant ir karinius biudžetus, kaip viešųjų išlaidų valdymo programos dalį;</p> <p>parama pilietinei visuomenei didinant jos kompetencijas ir gebėjimus atidžiai prižiūrėti saugumo sistemą, kad ji būtų valdoma vadovaujantis atskaitomybės, skaidrumo ir demokratinio valdymo normomis ir principais (jeigu veikla įgyvendinama tarptautinių taikos palaikymo misijų kontekste, tuomet žr. kodą 15230).</p>
	15220	Taikos kūrimas, konfliktų prevencija ir sprendimas civilinėmis priemonėmis	<p>Parama civilinėms veikloms susijusioms su taikos kūrimu, konfliktų prevencija ir sprendimu, įskaitant gebėjimų stiprinimą, stebėseną, dialogą ir apskaitimą informacija.</p> <p>Dvišalis dalyvavimas tarptautinėse civilinėse taikos misijose, tokiose kaip vadovaujamose Jungtinių Tautų politikos reikalų departamento (angl. <i>UNDPA</i>) arba Europos Sąjungos (Europos bendra saugumo ir gynybos politika), ir parama civiliniams taikos fondams ar komisijoms (pavyzdžiui, Taikos kūrimo komisija). Parama gali būti finansinė arba natūra, tai yra aprūpinant reikiama įranga ar civiliniu, ar kariniu personalu (pavyzdžiui, tam, kad apmokyti civilius).</p> <p>(Žr. kodą 15230 dvišaliam bendradarbiavimui tarptautinėse taikos palaikymo operacijose).</p>
	15230	Dalyvavimas tarptautinėse taikos palaikymo operacijose	<p>Dvišalis dalyvavimas taikos palaikymo operacijose, įgaliotose arba turinčiose Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijos suteiktą mandatą, ir vadovaujamos tarptautinių organizacijų.</p> <p>Tiesioginiai įnašai Jungtinių Tautų Taikos palaikymo operacijų departamentui (angl. <i>UNDPKO</i>) nėra įtraukiami į dvišalę OPV (priskiriami daugiašalei OPV, pagal Statistinių ataskaitų teikimo direktyvų 9 priedą).</p> <p>Paprastai kaip OPV apskaityti tinkamos veiklos taikos palaikymo kontekste yra šios: žmogaus teisių ir rinkimų stebėjimas; pagrindinės valstybinės infrastruktūros atkūrimas; civilinių administratorių, pataisos/korekcijos įstaigų personalo ar policijos pajėgų stebėjimas arba perkvalifikavimas; saugumo sektoriaus reforma ir kitos su teisės viršenybe susijusios veiklos, mokymai muitinės ir pasienio kontrolės procedūrų srityse, konsultacijos ir mokymai fiskalinės ar makroekonomikos stabilizavimo politikos srityse, demobilizuotų karių reintegracija, karinių grupuočių repatriacija, demobilizacija ir nusiginklavimas; išminavimas, humanitarinės veiklos.</p> <p>Kaip OPV apskaityti tinkamas dvišalis dalyvavimas taikos palaikymo operacijose gali būti suteikiamas finansiniu įnašu, aprūpinant reikiama įranga ar kariniu arba civiliniu personalu (pavyzdžiui, policijos pareigūnais). Į ataskaitą turi būti įtraukta tik ta išlaidų dalis, kuri nebūtų patirta, jeigu įranga ar personalas nebūtų buvęs paskirtas dalyvauti taikos palaikymo misijoje.</p> <p>Karinio kontingento dalyvavimas UNDPKO taikos palaikymo operacijose šiuo metu nėra apskaitomas kaip OPV.</p> <p><i>N.B.</i> naudojant šį kodą reikėtų nurodyti operacijos, kurioje dalyvaujama, pavadinimą ir trumpą veiklos aprašymą.</p>
	15240	Reintegracija ir šaulių bei lengvųjų ginklų kontrolė	<p>Demobilizuoto karinio personalo reintegracija į šalies ekonomiką; gamybos įrenginių pertvarkymas iš karinių į civilinius; karinių grupuočių repatriacija ir demobilizacija, jų ginklų sunaikinimas; techninis bendradarbiavimas, siekiant kontroliuoti, užkirsti ir/ar sumažinti šaulių ir lengvųjų ginklų platinimą (angl. <i>small arms and light weapons, SALW</i>).</p> <p>Jeigu veiklos susijusios su taikos palaikymo operacijomis, naudoti kodą 15230, jeigu su vaikais kareiviais – 15261.</p>

	15250	Sausumos minų ir sprogiųjų karo liekanų sunaikinimas	Visos su sausumos minomis ir sprogiosiomis karo liekanomis susijusios veiklos, kurių pagrindinis tikslas – nauda besivystančiai valstybei, įskaitant sausumos minų ir sprogiųjų karo liekanų ir jų atsargų sunaikinimą vystymosi tikslais (jeigu susiję su taikos palaikymo operacijomis, naudoti kodą 15230); švietimas apie grėsmes ir supratimo didinimas; rehabilitacija, reintegracija ir parama aukoms; su išminavimu susiję tyrimai. Tik civiliniais tikslais įgyvendinamos veiklos yra tinkamos apskaityti kaip OPV.
	15261	Vaikai kareiviai (prevencija ir demobilizacija)	Techninis bendradarbiavimas su valdžios institucijomis ir parama pilietinės visuomenės organizacijoms, taikant teisės aktus, kuriais siekiama užkirsti kelią vaikų kareivių įdarbinimui, taip pat demobilizuojant, nuginkluojant, paleidžiant, reintegruojant, grąžinant į tėvynę ir perkeltiant į kitą vietą vaikus kareivius (angl. <i>Disarmament, demobilisation and reintegration, DDR</i>).
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
160		KITA SOCIALINĖ INFRASTRUKTŪRA IR PASLAUGOS	
	16010	Socialinės/socialinio aprūpinimo paslaugos	Socialiniai įstatymai ir administravimas; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultacijos; socialinio saugumo ir kitos socialinės programos; specialios programos vyresnio amžiaus žmonėms, našlaičiams, neįgaliesiems, vaikams gyvenantiems gatvėse; struktūrinio reguliavimo socialinės dimensijos (angl. <i>social dimensions of structural adjustment</i>); kita neapibrėžta socialinė infrastruktūra ir paslaugos, įskaitant vartotojų apsaugą.
	16011	Socialinės apsaugos ir gerovės paslaugų politika, planavimas ir administravimas	Socialinės apsaugos politikos, planų, programų ir biudžeto administravimas, įskaitant teisės aktus, standartus ir socialinės apsaugos statistiką.
	16012	Socialinė saugumas (išskyrus pensijas)	Socialinės apsaugos schemas, suteikiančios pinigines ar natūrinės išmokas žmonėms, negalintiems dirbti dėl ligos ar sužalojimo.
	16013	Bendros pensijos	Socialinės apsaugos schemas, suteikiančios pinigines ar natūrinės išmokas žmonėms (įskaitant pensijas), atsižvelgiant į rizikas, susijusias su senyvu amžiumi.
	16014	Valstybės tarnautojų pensijos	Viešojo sektoriaus personalo pensijų sistemos.
	16015	Socialinės paslaugos (įskaitant jaunimo ugdymą, moteris ir vaikus)	Socialinės apsaugos schemas (pinigine arba natūrine forma) namų ūkiams, turintiems išlaikomų vaikų, įskaitant vaiko priežiūros atostogas.
	16020	Užimtumo politika ir administracinis valdymas	Užimtumo politika ir planavimas; darbo teisė; profesinės sąjungos; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultacijos; parama bedarbių užimtumo didinimo programoms; darbo vietų kūrimo ir pajamų generavimo programos; darbo sauga ir sveikata; kova su vaikų darbu.
	16030	Būsto sektoriaus politika ir administracinis valdymas	Būsto sektoriaus politika, planavimas ir programos; išskyrus pigius būstus ir lūšnų nugriovimą (žr. kodą 16040)
	16040	Pigūs būstai	Įskaitant lūšnų nugriovimą.
	16050	Daugiasektorinė pagalba pagrindinėms socialinėms paslaugoms	Pagrindinės socialinės paslaugos apima pradinį išsilavinimą, pirminę sveikatos priežiūrą, būtiną mitybą, gyventojų reprodukcinę sveikatą ir būtinas geriamojo vandens atsargas ir pagrindinių sanitarinių sąlygų užtikrinimą.
	16061	Kultūra ir rekreacija	Įskaitant bibliotekas ir muziejus.
	16065	Rekreacija ir sportas	
	16066	Kultūra	

	16062	Statistinių gebėjimų stiprinimas	Tiek valstybinėse statistikos tarnybose, tiek kitose ministerijose.
	16063	Kova su narkotikais	Šalies vidaus ir muitinės kontrolė, įskaitant policijos apmokymą; švietimo programos ir informavimo kampanijos, siekiant apriboti narkotikų prekybą ir platinimą šalyje. Su narkotikų kontrole susijusios išlaidos OVP statistikoje apsiriboja veiklomis, kurios yra orientuotos į ekonominę vystymąsi, įskaitant alternatyvias vystymosi programas ir pasėlių pakeitimą (žr. kodus 31165 ir 43050). Šalies donorės veiklos, kuriomis siekiama sulaikyti narkotikų siuntas, sunaikinti pasėlius arba apmokyti ar finansuoti karinį personalą įgyvendinti kovos su narkotikais veiklas, nėra apskaitomos kaip OPV.
	16064	Socialinių ŽIV/AIDS pasekmių sušvelninimas	Specialios programos, skirtos reaguoti į ŽIV/AIDS pasekmes, pavyzdžiui, socialinė, teisinė ir ekonominė parama asmenims, užsikrėtusiems ŽIV/AIDS, įskaitant maisto saugą ir užimtumą; parama pažeidžiamoms grupėms ir vaikams, netekusiems tėvų dėl ŽIV/AIDS; ŽIV/AIDS infekuotų asmenų žmogaus teisės.

200 - EKONOMINĖ INFRASTRUKTŪRA IR PASLAUGOS (apima paramą komunalinių paslaugų sektoriui ir paslaugoms, palengvinančioms ekonominę veiklą)

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
210		TRANSPORTAS IR SANDĖLIAVIMAS	<i>Transporto įrangos gamyba turėtų būti priskirta prie kodo 32172.</i>
	21010	Transporto sektoriaus politika ir administracinis valdymas	Transporto sektoriaus politika, planavimas ir programos; parama susisiekimo/transporto ministerijoms; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; kitas nenurodytas transportas; veiklos, susijusios su kelių, geležinkelių, vandens ir/ar oro transportu. Jeigu yra galimybė, rekomenduojama priskirti prekių transportavimą prie srities, su kuria tos prekės susijusios.
	21011	Transporto politika, planavimas ir administravimas	Transporto sistemų/tinklų reikalų ir paslaugų administravimas.
	21012	Viešojo transporto paslaugos	Viešojo transporto reikalų ir paslaugų administravimas.
	21013	Transporto reguliavimas	Transporto tinklų kūrimas, eksploatavimas, ir priežiūra, naudotojų priežiūra ir reguliavimas (registracija, licencijavimas, įrangos tikrinimas, vairuotojų įgūdžiai ir mokymas, saugos standartai, frančizės, tarifai, paslaugų lygiai ir kt.).
	21020	Kelių transportas	Kelių infrastruktūra, kelių transporto priemonės; keleivinis kelių transportas, motorinės transporto priemonės.
	21021	Krašto ir rajoninių kelių tiesimas	Krašto ir rajoninių (angl. <i>feeder road</i>) kelių transporto tinklų ir įrenginių kūrimas ar eksploatacija.
	21022	Krašto ir rajoninių kelių priežiūra	Krašto ir rajoninių kelių transporto tinklų ir įrenginių priežiūra.
	21023	Valstybinių kelių tiesimas	Valstybinių kelių transporto tinklų ir įrenginių kūrimas arba eksploatavimas.
	21024	Valstybinių kelių priežiūra	Valstybinių kelių transporto tinklų ir įrenginių priežiūra.
	21030	Geležinkelio transportas	Geležinkelių infrastruktūra, geležinkelių įranga, lokomotyvai, kiti riedmenys; įskaitant lengvojo geležinkelio (tramvajų) ir požemines sistemas (metro ir pan.).
	21040	Vandens transportas	Uostai ir dokai, uostų valdymo sistemos, laivai ir valty; upių ir kitas sausumos vandenų transportas, baržos ir laivai.
	21050	Oro transportas	Oro uostai, oro uostų valdymo sistemos, lėktuvai, lėktuvų techninė priežiūros įranga.

	21061	Sandėliavimas	Nebūtinai susiję su transportavimu. Jeigu yra galimybė, saugojimo/sandėliavimo projektus reikėtų priskirti prie srities, su kuria susiję sandėliuojami ištekliai.
	21081	Švietimas ir mokymai transporto ir sandėliavimo srityse	
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
220		KOMUNIKACIJOS	
	22010	Komunikacijos sektoriaus politika ir administracinis valdymas	Komunikacijos sektoriaus politika, planavimas ir programos; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; įskaitant pašto paslaugų plėtrą; kitos neapibrėžtos komunikacijos veiklos.
	22011	Komunikacijų sektoriaus politika, planavimas ir administravimas	
	22012	Pašto paslaugos	Pašto paslaugų teikimas ir plėtra.
	22013	Informacijos paslaugos	Informacijos paslaugų suteikimas.
	22020	Telekomunikacijos	Telefonų tinklai, telekomunikacijos palydovai, antžeminės stotys.
	22030	Radijas/televizija/spausdinta žiniasklaida	Radio ir televizijos ryšys, įranga; laikraščiai; spausdinimas ir publikavimas.
	22040	Informacijos ir ryšių technologijos (IRT)	Kompiuterinė ir programinė įranga; interneto prieiga; IT mokymai. (Jeigu nėra galimybės identifikuoti konkrečią sritį).
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
230		ENERGIJOS GAMYBA, PASKIRSTYMAS IR EFEKTYVUMAS	<i>231-235 kategorijos apima tiek elektrines, tiek ir kombinuotas elektros ir šilumos energijos (kogeneracines) jėgaines. Šiluminės jėgainės, nepriklausomai nuo naudojamo kuro, priskiriamos prie 236 kategorijos.</i> <i>Veiklos, susijusios su kietojo kuro/medžio anglių gamyba, energijos gamyba ar gamtinių išteklių gavyba (įskaitant naftos ir dujų vamzdynus), turėtų atitinkamai būti priskirtos prie šių kategorijų: 312, 321 ir 322.</i>
231		Energijos gamyba, paskirstymas ir efektyvumas – bendros veiklos	
	23110	Energetikos politika ir administracinis valdymas	Energetikos sektoriaus politika, planavimas; parama energetikos ministerijoms; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; kitos neapibrėžtos veiklos energetikos srityje.
	23111	Energetikos sektoriaus politika, planavimas ir administravimas	
	23112	Energetikos reguliavimas	Energetikos sektoriaus reguliavimas, įskaitant didmeninį ir mažmeninį elektros energijos tiekimą.
	23181	Švietimas ir mokymai energetikos srityje	Įvairių lygių mokymai, kurie negali būti priskirti prie kitų kodų.
	23182	Tyrimai energetikos srityje	Įskaitant bendras apžvalgas, tyrimus.
	23183	Energijos taupymas ir naudojimo efektyvumas	Projektai, susiję su parama energijos paklausos mažinimui, pavyzdžiui, pastatų ir pramonės modernizavimas, pažangieji tinklai (angl. <i>smart grids</i>), matavimai ir tarifai. Įskaitant ir efektyvias virtuvės krosnis ir biodujų projektus.
232		Energijos gamyba, atsinaujinantys ištekliai	

	23210	Energijos gamyba, atsinaujinantys ištekliai – daugialypės technologijos	Atsinaujinančios energijos generavimo programos, kurios negali būti priskirtos vienai iš žemiau esančių sričių (žr. kodus 23220 – 23280). Kietojo kuro/medžio anglių gamyba turėtų būti priskirta prie miškininkystės (žr. kodą 31261).
	23220	Hidroelektrinės	Įskaitant energiją generuojančias upės baržas.
	23230	Saulės energija	Įskaitant fotoelektros elementus, saulės šilumos pritaikymą ir šildymą.
	23240	Vėjo energija	Vėjo energija vandens pakėlimui ir elektros energijos gamybai.
	23250	Vandenyno energija	Įskaitant vandenynų šiluminės energijos pavertimą, potvynių ir bangų jėgą.
	23260	Geoterminė energija	Geoterminės energijos naudojimas elektros energijos gamyboje arba tiesioginis panaudojimas šildymui žemės ūkyje ir pan.
	23270	Biokurą naudojančios jėgainės	Kietųjų medžiagų ir skysčių, pagamintų iš biomasės, naudojimas tiesioginei elektros energijos gamybai. Apima anaerobinio fermentacijos proceso metu išgaunamas biodujas (pavyzdžiui, sąvartyno dujos, nuotekų purvo dujos, energetinių augalų ir mėšlo fermentacija) ir terminius procesus (dar žinoma kaip sintetinės dujos); atliekomis kūrenamos jėgainės, naudojančios mikroorganizmų/biologiškai skaidomas komunalines atliekas (buitinės atliekos ir įmonių ar viešojo sektoriaus atliekos, panašios į komunalines atliekas, surinktos įrenginiuose, specialiai skirtuose jų utilizavimui). Neatsinaujinančiomis atliekomis varomoms jėgainėms žr. kodą 23360.
233		Energijos gamyba, neatsinaujinantys ištekliai	
	23310	Energijos gamyba, neatsinaujinantys ištekliai – tiksliai neapibrėžtos veiklos	Šiluminės jėgainės, įskaitant atvejus, kai energijos šaltinis negali būti tiksliai apibrėžtas; bendros dujų-anglių jėgainės.
	23320	Anglimi kūrenamos jėgainės	Šiluminės jėgainės, kurios naudoja anglį kaip energijos šaltinį.
	23330	Naftos produktus naudojančios elektrinės	Šiluminės elektrinės, kurios naudoja mazutą ar dyzelinį kurą kaip energijos šaltinį.
	23340	Gamtines dujas naudojančios elektrinės	Elektrinės, kūrenamos gamtinėmis dujomis.
	23350	Iškastiniu kuru kūrenamos elektrinės, naudojančios anglies dioksidą gaudančias ir sulaikančias technologijas	Iškastiniu kuru varomos elektrinės, naudojančios anglies dioksidą gaudančias ir sulaikančias technologijas (angl. <i>carbon capture and storage, CCS</i>). Anglies dioksido gaudymas/sulaikymas, nesusijęs su jėgainėmis, turėtų būti priskiriamas prie kodo 41020. <i>CCS</i> veiklos nėra apskaitomos kaip OPV.
	23360	Neperdirbamomis atliekomis kūrenamos elektrinės	Elektrinės jėgainės, naudojančios biologiškai neskaidomas pramonines ir komunalines atliekas kaip energijos šaltinį.
234		Hibridinės elektrinės	
	23410	Hibridinės elektrinės	Elektrinės jėgainės, kurios naudoja tiek atsinaujinančius, tiek ir neatsinaujinančius energijos šaltinius.
235		Branduolinės elektrinės	
	23510	Branduolinės elektrinės	Įskaitant branduolinį saugumą.
236		Šildymas, aušinimas ir energijos paskirstymas	
	23610	Šiluminės jėgainės	Jėgainės, skirtos tik šilumos gamybai.
	23620	Centrinis šildymas ir aušinimas	Centralizuotai gaminamos šilumos paskirstymas arba atvėsinto vandens tiekimas, skirti gyvenamųjų ar komercinių patalpų šildymui ar aušinimui.

	23630	Elektros energijos perdavimas ir paskirstymas	Elektros energijos paskirstymas nuo energijos šaltinio iki galutinio vartotojo; perdavimo linijos. Apima ir energijos, skirtos gaminti energiją, saugojimą (pavyzdžiui, pumpuojamas vanduo, baterijos) ir prieigos prie tinklo išplėtimą, dažniausiai kaimo vietovėms.
	23640	Dujų paskirstymas	Pristatymas galutiniam vartotojui.

Pastaba:

Energijos generavimui (angl. energy generation) skirta žaliavų gavyba turėtų būti priskirta prie kasybos sektoriaus. Energijos gamyba/apdirbimas (angl. energy manufacturing) turėtų būti priskirtas prie pramonės sektoriaus. Remiantis Statistinių ataskaitų teikimo direktyvomis, parama taikiam branduolinės energijos panaudojimui gali būti apskaitoma kaip OPV, bet kartu pažymėtina, kad finansinė parama naujų branduolinių jėgainių statybai ar senų modernizavimui nėra laikoma OPV.

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
240		BANKININKYSTĖ IR FINANSINĖS PASLAUGOS	
	24010	Finansų sektoriaus politika ir administracinis valdymas	Finansų sektoriaus politika, planavimas ir programos; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; finansų rinkos ir sistemos.
	24020	Pinigų politiką vykdančios institucijos	Centriniai bankai.
	24030	Oficialaus finansinio sektoriaus tarpininkai	Visi oficialaus finansinio sektoriaus tarpininkai; kredito linijos; draudimas, nuoma, rizikos kapitalas ir pan. (išskyrus atvejus, kai orientuojamasi į vieną sektorių).
	24040	Neoficialaus/pusiau oficialaus finansinio sektoriaus tarpininkai	Mikrokreditai, taupymo ir kreditų kooperatyvai ir pan.
	24081	Švietimas ir mokymai bankininkystės ir finansinių paslaugų srityse	
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
250		VERSLO IR KITOS PASLAUGOS	
	25010	Parama verslui, paslaugos ir institucijos	Parama prekybos ir verslo asociacijoms, prekybos rūmams; teisinės ir reguliavimo reformos, orientuotos į verslo ir investicijų klimato gerinimą; privataus sektoriaus institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; prekybos informacija; viešojo-privataus sektoriaus tinklai, įskaitant muges; e-prekyba. Priskirti, kai konkreti sritis negali būti apibrėžta: bendra parama privataus sektoriaus įmonėms (jeigu veiklos susijusios su pramoninio sektoriaus įmonėms, žr. kodą 32130).
	25020	Privatizacija	Kai konkretus sektorius negali būti apibrėžtas. Įskaitant bendras valstybės įmonių restruktūrizavimo ar demonopolizavimo programas; planavimą, programų rengimą, konsultavimą.

300 - GAMYBOS SEKTORIAI (apima paramą visiems su gamyba susijusiems sektoriams)

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
311		ŽEMĖS ŪKIS	

	31110	Žemės ūkio politika ir administracinis valdymas	Žemės ūkio sektoriaus politika, planavimas ir programos; parama žemės ūkio ministerijoms, institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; kitos neapibrėžtos veiklos žemės ūkio sektoriuje.
	31120	Žemės ūkio vystymas	Kompleksiniai projektai; ūkių plėtra.
	31130	Žemės ūkiui naudojamos žemės ištekliai	Įskaitant dirvožemio blogėjimo kontrolę; dirvožemio pagerinimą; vandeniu perpildytų teritorijų drenažą; dirvožemio gėlinimą; žemės ūkio paskirties žemių ištyrimą; melioraciją; erozijos kontrolę, kova su dykumėjimu.
	31140	Žemės ūkiui naudojami vandens ištekliai	Drėkinimas, rezervuarai, hidraulinės konstrukcijos, gruntinio vandens panaudojimas žemės ūkyje.
	31150	Žemės ūkio sąnaudos	Aprūpinimas sėklomis, trąšomis, žemės ūkio mašinomis/įranga.
	31161	Maistinių augalų auginimas	Įskaitant grūdus (kviečiai, ryžiai, miežiai, kukurūzai, rugiai, soros, sorgas); sodininkystę; daržoves; vaisius ir uogas; kitus metinius ir daugiamečius augalus (žemės ūkio pramonei žr. kodą 32161)
	31162	Pramoninių pasėlių / pasėlių eksportui auginimas	Įskaitant cukrų; kavą, kakavą, arbatą; aliejinių augalų sėklas, riešutus, branduolius; pluoštinius augalus; tabaką; kaučiuką (žemės ūkio pramonei žr. kodą 32161).
	31163	Galvijai	Gyvulininkystė; parama gyvulių šėrimui.
	31164	Žemės ūkio reformos	Įskaitant žemės ūkio sektoriaus reguliavimą ir pertvarkymą.
	31165	Žemės ūkio alternatyvų vystymas	Projektai, skirti sumažinti neteisėtą narkotinių medžiagų auginimą, skatinant kitas žemės ūkio prekybos ar gamybos galimybes (žr. kodą 43050 alternatyviam, bet ne su žemės ūkiu susijusiam vystymuisi).
	31166	Žemės ūkio pajėgumų didinimas	Neformalus mokymas žemės ūkio srityje.
	31181	Švietimas/mokymai žemės ūkio srityje	
	31182	Tyrimai žemės ūkio srityje	Augalų veisimas, fiziologija, genetiniai ištekliai, ekologija, taksonomija, ligų kontrolė, žemės ūkio biotechnologija; įskaitant galvijų tyrimus (gyvulių sveikata, veisimas ir genetika, mityba, fiziologija).
	31191	Žemės ūkio paslaugos	Marketingo strategijos ir organizavimas; sandėliavimas ir transportavimas, strateginių rezervų sukūrimas.
	31192	Augalų ir derliaus apsauga ir kova su kenkėjais	Įskaitant kompleksinę augalų apsaugą, biologinės augalų apsaugos veiklas, aprūpinimą agrochemikalais ir jų tvarkymą, aprūpinimą pesticidais; augalų apsaugos politiką ir įstatymus.
	31193	Žemės ūkio finansinės paslaugos	Finansiniai tarpininkai žemės ūkio sektoriuje, įskaitant kreditų sistemas; pasėlių draudimas.
	31194	Žemės ūkio kooperatyvai	Įskaitant ūkininkų organizacijas.
	31195	Galvijų/veterinarijos paslaugos	Gyvulių sveikata, genetiniai ištekliai, pašarų ištekliai.
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
312		MIŠKININKYSTĖ	
	31210	Miškininkystės politika ir administracinis valdymas	Miškininkystės sektoriaus politika, planavimas ir programos; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; miškų tyrimai; kitos neapibrėžtos miškininkystės ir agromiškininkystės veiklos.
	31220	Miškininkystės vystymas	Miško želdinimas vartojimui pramonėje ir žemės ūkyje; eksploatavimas ir panaudojimas; erozijos kontrolė, kova su dykumėjimu; kompleksiniai miškininkystės projektai.
	31261	Kietasis kuras/medžio anglis	Miškininkystės vystymas, kuomet pagrindinis tikslas yra kietojo kuro ir medžio anglies gamyba.
	31281	Švietimas ir mokymai miškininkystės srityje	
	31282	Tyrimai miškininkystės srityje	Įskaitant dirbtinę regeneraciją, genetinį tobulinimą, gamybos metodus, trąšas, derliaus nuėmimą.

	31291	Miškininkystės paslaugos	
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
313		ŽUVININKYSTĖ	
	31310	Žuvininkystės politika ir administracinis valdymas	Žuvininkystės sektoriaus politika, planavimas ir programos; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; vandenynų ir pakrantės žūklė; jūrinių ir gėlųjų vandenų žuvų tyrimai ir žvalgyba; žvejybos valtys/įranga; kitos neapibrėžtos žuvininkystės sektoriaus veiklos.
	31320	Žuvininkystės vystymas	Žuvininkystės išnaudojimas ir panaudojimas; žuvų populiacijos apsauga; vandens gyvių ir augalų veisimas (akvakultūra); kompleksiniai žuvininkystės projektai.
	31381	Švietimas ir mokymai žuvininkystės srityje	
	31382	Tyrimai žuvininkystės srityje	Žuvų veisimas/auginimas (angl. <i>Pilot fish culture</i>); jūrų/gėlo vandens biologiniai tyrimai.
	31391	Žuvininkystės paslaugos	Žvejybos uostai; žuvis rinkos; žuvininkystės transportas ir šaltas sandėliavimas.
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
321		PRAMONĖ	<i>Apima tik paramą gamybai. Jeigu aprūpinama baigtiniais produktais, turėtų būti priskiriama prie atitinkamo sektoriaus.</i>
	32110	Pramonės politika ir administracinis valdymas	Pramonės sektoriaus politika, planavimas ir programos; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; kitos neapibrėžtos pramoninio sektoriaus veiklos; žemiau neįvardintų prekių gamyba.
	32120	Pramonės plėtra	
	32130	Smulkių ir vidutinių įmonių plėtra	Tiesioginė parama smulkių ir vidutinių įmonių plėtrai pramonės sektoriuje, įskaitant apskaitos, audito ir konsultacines paslaugas.
	32140	Namudinė pramonė/gamyba ir amatai	
	32161	Žemės ūkio pramonė	Maisto žaliavų perdirbimas, pieno produktai, skerdyklos ir įranga, mėsos ir pieno perdirbimas ir konservavimas, aliejai/riebalai, cukraus perdirbimo gamyklos, gėrimai ir tabakas, gyvulių pašarų gamyba.
	32162	Miškų pramonė	Medienos gamyba, medienos/popieriaus masės gamyba.
	32163	Tekstilė, oda ir pakaitalai	Įskaitant mezgimo fabrikus.
	32164	Chemikalai	Pramonės ir ne pramonės gamybos įrenginiai; įskaitant pesticidų gamybą.
	32165	Trąšų gamyklos	
	32166	Cementas/kalkės/gipsas	
	32167	Energijos gamyba	Įskaitant dujų suskystinimą; naftos perdirbimo gamyklas.
	32168	Farmacinė produkcija	Medicininė įranga/atsargos; vaistai, vakcinos, higienos reikmenys.
	32169	Pagrindinės metalo pramonės	Geležis ir plienas, konstrukcinė metalo gamyba.
	32170	Spalvotųjų metalų pramonės	
	32171	Inžinerija	Elektrinių ir neelektrinių mašinų, variklių/turbinų gamyba.
	32172	Transporto įrangos pramonė	Laivų statyba, žvejybos laivų statyba; geležinkelio įranga; motorinės transporto priemonės ir lengvieji automobiliai; lėktuvai; navigacijos/valdymo sistemos.

	32182	Technologiniai tyrimai ir vystymas	Įskaitant pramoninius standartus; kokybės valdymą; metrologiją; testavimą; akreditavimą; sertifikavimą.
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
322		NAUDINGIEJI IŠTEKLIAI IR KASYBA	
	32210	Naudingųjų išteklių/kasybos politika ir administracinis valdymas	Naudingųjų išteklių ir kasybos sektoriaus politika, planavimas ir programos; kasybos įstatymai; kasybos kadastrai; naudingųjų išteklių inventorizavimas; informacinės sistemos; institucinių gebėjimų stiprinimas ir konsultavimas; kitos neapibrėžtos naudingųjų išteklių eksploatavimo veiklos.
	32220	Naudingųjų išteklių žvalgymas ir tyrinėjimas	Geologija, geofizika, geochemija; išskyrus hidrogeologiją (žr. kodą 14010) ir aplinkosaugos geologiją (žr. kodą 41010), naudingųjų iškasenų gavyba ir perdirbimas, infrastruktūra, technologijos, ekonomika, sauga ir aplinkos apsauga.
	32261	Anglys	Įskaitant rausvasias anglis ir durpes.
	32262	Nafta ir dujos	Nafta, gamtinės dujos, kondensatai, suskystintos naftos dujos (SND, angl. <i>LPG – liquified petroleum gas</i>), suskystintos gamtinės dujos (SGD; angl. <i>LNG – liquefied natural gas</i>); įskaitant grėžimą ir gavybą, ir naftos bei dujų vamzdynus.
	32263	Juodieji metalai	Geležis ir ferolydinio metalai.
	32264	Spalvotieji metalai	Aliuminis, varis, švinas, nikelis, alavas, cinkas.
	32265	Brangieji metalai/medžiagos	Auksas, sidabras, platina, deimantai, brangakmeniai.
	32266	Pramoniniai mineralai	Baritas, kalkakmenis, lauko špatas, kaolinas (baltmolis), smėlis, gipsas, žvyras, dekoratyviniai akmenys.
	32267	Trąšų mineralai	Fosfatai, potašas (kalio karbonatas).
	32268	Jūros mineralai	Polimetalų junginiai, fosforitai, jūros sąnašų telkiniai (angl. <i>marine placer deposits</i>).
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
323		STATYBOS	
	32310	Statybų sektoriaus politika ir administracinis valdymas	Statybos sektoriaus politika ir planavimas; išskyrus statybas konkrečiuose sektoriuose, kurios turėtų būti priskirtos prie atitinkamų sričių (pavyzdžiui, ligoninės ar mokyklos statyba).
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
331		PREKYBOS POLITIKA IR REGULIAVIMAS, SU PREKYBA SUSIJĘS PERTVARKYMAS/PRISIDERINIMAS	
	33110	Prekybos politika ir administracinis valdymas	Prekybos politika ir planavimas; parama ministerijoms ir departamentams, atsakingiems už prekybos politiką; su prekyba susiję įstatymai ir reguliavimo reformos; politikos analizė ir daugiašalių prekybos susitarimų įgyvendinimas (pavyzdžiui, techninės kliūtys prekybai ir sanitarijos ir fitosanitarijos priemonės (angl. <i>TBT – Technical Barriers to Trade; Sanitary and Phytosanitary Measures – SPS Agreement</i>), išskyrus regioniniu lygmeniu (žr. kodą 33130); prekybos integravimas į nacionalines plėtros strategijas (pavyzdžiui, skurdo mažinimo strategijos dokumentus); didmeninė/mažmeninė prekyba; kitos neapibrėžtos prekybos ir prekybos skatinimo veiklos.

	33120	Prekybos palengvinimas	Tarptautinių importo ir eksporto procedūrų supaprastinimas ir suderinimas (pavyzdžiui, muitinės įvertinimas, licencijavimo procedūros, transporto formalumai, mokėjimai, draudimas); parama muitinės departamentams; tarifų reformoms.
	33130	Regioniniai prekybos susitarimai	Parama regioniniams prekybos susitarimams (pavyzdžiui, Pietų Afrikos vystymosi bendrija (angl. SADC), Pietryčių Azijos valstybių organizacija (angl. ASEAN), Amerikos laisvos prekybos zona (angl. FTA), Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalių grupės/Europos Sąjungos bendradarbiavimas (angl. ACP/EU), įskaitant techninių prekybos kliūčių mažinimą ir sanitarijos bei fitosanitarijos priemonės regioniniu lygmeniu; kilmės taisyklių parengimas ir specialių bei diferencijuotų režimų taikymas regioniniuose prekybos susitarimuose.
	33140	Daugiašalės prekybos derybos	Parama besivystančių valstybių efektyviam dalyvavimui daugiašalėse prekybos derybose, įskaitant derybininkų mokymus, derybų poveikio įvertinimą; prisijungimas prie Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) ir kitų daugiašalių su prekyba susijusių organizacijų.
	33150	Su prekyba susijęs pertvarkymas/prisiderinimas	Parama valstybių biudžetams, padedant įgyvendinti paramos gavėjų prekybos sektoriaus reformas ir prisitaikyti prie kitų šalių prekybos politikos priemonių; parama valdant mokėjimų balanso trūkumus dėl pasaulinės prekybos aplinkos pokyčių.
	33181	Švietimas ir mokymai prekybos srityje	Žmogiškųjų išteklių vystymas prekyboje, neįtrauktas prie kitų kodų. Apima ir prekybos programas universitetuose.
DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
332		TURIZMAS	
	33210	Turizmo politika ir administracinis valdymas	

400 – DAUGIASEKTORINIAI / PERSIDENGIANTYS SEKTORIAI (paramos veiklos/projektai, kurie apima kelis sektorius)

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
410		BENDRA APLINKOS APSAUGA	<i>Apima bendras veiklas, skirtas fizinės aplinkos išsaugojimui, apsaugai ir pagerinimui (neišskiriant konkrečios srities). Šiai kategorijai priskiriamos tik tos veiklos, kurios negali būti priskiriamos konkrečiam sektoriui. Su konkrečiu sektoriumi susijusios aplinkos apsaugos veiklos turėtų būti priskiriamos prie atitinkamų sričių (ataskaitoje kartu nurodant aplinkosaugos žymeklį (angl. Environment marker).</i>
	41010	Aplinkos politika ir administracinis valdymas	Aplinkos politika, įstatymai, reguliavimas ir ekonominės priemonės; administravimo institucijos ir praktikos; aplinkos ir žemės naudojimo planavimo ir sprendimų priėmimo procedūros; seminarai, susitikimai; kitos neapibrėžtos įvairios aplinkos išsaugojimo ir apsaugos priemonės;
	41020	Biosferos apsauga	Oro užterštumo kontrolė, ozono sluoksnio išsaugojimas; jūrų taršos kontrolė.
	41030	Bioįvairovė	Įskaitant gamtinius rezervatus ir veiksmus juos supančiuose teritorijose; kitos priemonės, siekiant apsaugoti nykstančias ar pažeidžiamas rūšis ir jų buveines (pavyzdžiui, pelkių išsaugojimas).
	41040	Vietų išsaugojimas	Taikoma unikaliai kultūriniam kraštovaizdžiui; įskaitant istorinę, archeologinę, estetinę, mokslinę ar edukacinę vertę turinčius objektus.

	41050	Potvynių prevencija/kontrolė	Upių ar jūrų sukelti potvyniai; įskaitant su vandens skverbimosi kontrole ir su jūros lygio kilimu susijusias veiklas.
	41081	Švietimas ir mokymai aplinkos srityje	
	41082	Tyrimai aplinkos srityje	Įskaitant duomenų bazių sukūrimą, fizinių ir gamtinių išteklių aprašymą; aplinkosaugos krypties ir poveikio studijas (jeigu nėra galimybės priskirti konkrečiai sričiai).
430		Kita multisektorinė parama	
	43010	Multisektorinė parama	
	43030	Miesto plėtra ir vystymas	Kompleksiniai miesto plėtros projektai; vietos plėtra ir miesto valdymas; miesto infrastruktūra ir paslaugos; savivaldybės finansai; miesto aplinkosaugos valdymas; miesto plėtra ir planavimas; miesto atnaujinimas ir gyvenamųjų namų statyba; žemės informacinės sistemos.
	43031	Miesto teritorijų politika ir valdymas	Miesto plėtra ir planavimas; miesto valdymas, žemės informacinės sistemos.
	43032	Miestų plėtra	Kompleksiniai miesto plėtros projektai; vietos plėtra; miesto infrastruktūra ir paslaugos; savivaldybės finansai; miesto aplinkos sistemos; miesto atnaujinimas ir gyvenamųjų namų statyba.
	43040	Kaimo plėtra	Kompleksiniai kaimo plėtros projektai; pavyzdžiui, regioninės plėtros planavimas; decentralizuotos ir daugiasektorinės kompetencijos skatinimas planavime, koordinavime ir valdyme; regioninės plėtros ir priemonių įgyvendinimas (įskaitant gamtos išteklių valdymą); žemės valdymas; žemės naudojimo planavimas; žemės apgyvendinimo ir perkėlimo veiklos (neapima pabėgėlių ir šalies viduje priverstinai perkeltų asmenų perkėlimo (žr. kodą 72010); funkcinė kaimo ir miesto teritorijų integracija; geografinės informacinės sistemos.
	43041	Kaimiškųjų teritorijų politika ir valdymas	Regionų plėtros planavimas; decentralizuotos ir daugiasektorinės kompetencijos skatinimas planavime, koordinavime ir valdyme; žemės valdymas; žemės naudojimo planavimas; geografinės informacinės sistemos.
	43042	Kaimo plėtra	Kompleksiniai kaimo plėtros projektai; regioninės plėtros ir priemonių įgyvendinimas (įskaitant gamtos išteklių valdymą); žemės apgyvendinimo ir perkėlimo veiklos (neapima pabėgėlių ir šalies viduje priverstinai perkeltų asmenų perkėlimo (žr. kodą 72010); funkcinė kaimo ir miesto teritorijų integracija.
	43050	Ne žemės ūkio alternatyvų vystymas	Projektai, skirti sumažinti neteisėtą narkotikų auginimą, per tokias veiklas kaip galimybių užsidirbti ne iš žemės ūkio sudarymą, socialinę ir fizinę infrastruktūrą (su žemės ūkiu susijusioms alternatyvoms žr. kodą 31165)
	43081	Daugiasektorinis švietimas/mokymai	Įskaitant stipendijas.
	43082	Tyrimų/mokslinės institucijos	Kai nėra galimybės apibrėžti konkrečią sritį.

500 – PARAMA PRODUKTAIS IR KITA BENDRA, PAGAL PROGRAMAS TEIKIAMA PARAMA (su konkrečiais sektoriais susijusi programinė parama turėtų būti priskirta prie atitinkamo sektoriaus)

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
510		Bendra parama biudžetui	

	51010	Bendra su parama biudžetui susijusi pagalba	Pagrindiniai įnašai į valstybės biudžetą; parama įgyvendinant makroekonominės reformas (struktūrinio reguliavimo programos, skurdo mažinimo strategijos); bendra parama (kai nėra galimybės priskirti pagal sektorius).
520		Vystomoji pagalba maistu/ Maisto sauga	
	52010	Pagalba maistu/maisto saugos programos	Žmonių aprūpinimas maistu pagal nacionalines ar tarptautines programas, įskaitant transportavimo kaštus; apmokėjimas už maisto atsargas; projektinė pagalba maistu ir pagalba maistu parduoti rinkoje, kai naudą gaunantis sektorius negali būti apibrėžtas; neapima pagalbos maistu ekstremaliose situacijose. <i>Pastaba:</i> Priskirti prie daugiašalės OPV: 1) iš ES biudžeto finansuotą pagalbą maistu, proporcingai (<i>pro rata principu</i>) paskirstytą ES šalims narėms; 2) pagrindinius įnašus Pasaulio maisto programai.
530		Parama kitais produktais	<i>Parama kitais, ne maisto produktais (kai konkretus sektorius negali būti priskirtas).</i>
	53030	Importo parama (gamybos priemonės)	Gamybos priemonės ir paslaugos; kredito linijos.
	53040	Importo parama (produktai)	Produktai, bendros prekės ir paslaugos, naftos importas.

600 – VEIKSMAI, SUSIJĘ SU SKOLOMIS

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
600	60010	Veiksmai, susiję su skolomis	Veiksmai, kurių nėra galimybės priskirti prie žemiau esančių kodų.
	60020	Skolos panaikinimas	
	60030	Daugiašalės skolos sumažinimas	Dotacijos ir kreditai, skirti padengti įsiskolinimus daugiašalėms finansinėms institucijoms; įskaitant įnašus į labai įsiskolinusių neturtingų šalių patikos fondą (angl. <i>Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) Trust Fund</i>).
	60040	Atidėjimas, perskolinimas	
	60061	Skolų panaudojimas vystymosi tikslais (angl. <i>Debt for development swap</i>)	Skolinių reikalavimų paskirstymas naudoti vystymosi tikslais (pavyzdžiui, švietimo (angl. <i>debt for education</i>) ar aplinkosaugos (angl. <i>debt for environment</i>) srityse.
	60062	Kiti skolų mainai	Kai iš tokio skolų mainų sandorio naudos turi išorės subjektas (nebūtinai vystymosi tikslais).
	60063	Skolos išpirkimas	Skolos nupirkimas su tikslu ją panaikinti.

700 – HUMANITARINĖ PAGALBA (*Humanitarinės pagalbos tikslas – gelbėti žmonių gyvybes, palengvinti jų kančias ir išsaugoti jų orumą per stichines ir dėl žmogus veiklos kylančias nelaimes ir esant jų padariniams. Humanitarinė pagalba turi būti teikiama vadovaujantis tarptautine teise, įskaitant tarptautinę humanitarinę teisę, ir laikantis pagrindinių humanitarinės veiklos principų: humaniškumo, neutralumo, nešališkumo, nepriklausomumo*)

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
720		Pagalba ekstremaliose situacijose	<i>Žmonių veiklos padarinių arba gamtinių nelaimių sukelta ekstremali situacija.</i>

	72010	Skubi pagalba ir paslaugos	Pastogė, vanduo, sanitarinės ir sveikatos priežiūros paslaugos, aprūpinimas medikamentais ir kitomis savijautą lengvinančiomis priemonėmis (ne maistu), siekiant padėti nukentėjusiems asmenims ir palengvinti jų grįžimą į įprastą gyvenimą; kita parama pabėgėliams ir besivystančiose šalyse viduje priverstinai perkeltiems asmenims, išskyrus pagalbą maistu (žr. kodą 72040) arba apsaugą (žr. kodą 72050).
	72040	Pagalba maistu ekstremaliose situacijose	Pagalba maistu, kuri paprastai skiriama paskirstyti nemokamai, arba specialioms papildomoms maitinimo programoms; trumpalaikė pagalba nuo ekstremalių situacijų nukentėjusiems gyventojams. Neapima pagalbos maistu, kuri teikiama ne ekstremalių situacijų metu (žr. kodą 52010).
	72050	Humanitarinės paramos koordinavimas; apsaugos ir paramos paslaugos	Priemonės, padedančios koordinuoti humanitarinės pagalbos pristatymą, įskaitant logistikos ir komunikacijų sistemas; priemonės, padedančios užtikrinti civilių ir nebedalyvaujančiųjų kariniuose veiksmuose saugumą, gerovę, orumą ir integralumą (veiklos, kuriose asmenų ar nuosavybės saugumas yra užtikrinamas panaudojant jėgą, nėra apskaitomos kaip OPV).
730		Skubi atstatomoji pagalba ir rehabilitacija	Apima veiklas per ir po ekstremalių situacijų. Ilgesnį laiką trunkančios veiklos, skirtos pagerinti infrastruktūros ar socialinių paslaugų lygį turėtų būti priskiriamos prie atitinkamų ekonominio ar socialinio sektorių kodų. Žr. rekomendacijas žemiau, kaip atskirti humanitarinę pagalbą nuo konkrečiai sričiai priskirtinos paramos.
	73010	Skubi atstatomoji pagalba ir rehabilitacija	Trumpalaikiai atstatymo darbai po ekstremalių situacijų ar konfliktų, apsiribojantys tik buvusios infrastruktūros atstatymu (pavyzdžiui, kelių, tiltų ar uostų pataisymas ar atstatymas, būtinų paslaugų atkūrimas, tokių kaip vandens ir sanitarijos, pastogės, sveikatos priežiūros ir pan.); socialinė ir ekonominė rehabilitacija po ekstremalių situacijų, siekiant palengvinti grįžimą į įprastą gyvenimą ar padėti susikurti naują pragyvenimo šaltinį ir pan. (pavyzdžiui, potrauminės konsultacijos ir gydymas, įdarbinimo programos).
740		Nelaimių prevencija ir pasirengimas joms	Žr. kodus 41050 ir 15220 atitinkamai dėl potvynių ir konfliktų prevencijos.
	74010	Nelaimių prevencija ir pasirengimas joms	Nelaimių rizikos sumažinimo veiklos (pavyzdžiui, žinių didinimas, gamtinių rizikų kartografija, statybas reglamentuojančios teisinės normos); išankstinio įspėjimo sistemos; atsargos nenumatytomis ekstremalioms situacijoms, nenumatytų atvejų planavimas, įskaitant pasirengimą priverstiniam perkėlimui.

Pastaba: Humanitarinės pagalbos ir konkrečiam sektoriui skiriamos paramos atskyrimas:

Humanitarinė pagalba paprastai yra finansuojama iš asignavimų, skirtų reaguoti į ekstremalias situacijas ir jų tiesiogines pasekmes, ir/arba jų prevencijai arba pasirengimui joms. Paramos skyrimas iš tokių asignavimų yra pagrindinis kriterijus priskiriant patirtas išlaidas prie humanitarinės pagalbos. Jeigu humanitarinė tokių išlaidų prigimtis negali būti nustatyta pagal finansinius asignavimus, tuomet reikėtų nurodyti ir remtis Jungtinių Tautų ir/arba Tarptautinio Raudono Kryžiaus/Raudonojo Pasmėnulio Judėjimo (angl. International Movement of the Red Cross/Red Crescent, ICRC/IFRC) situacijų ir padėties ataskaitomis. Paprastai jos skelbiamos esant ekstremalioms situacijoms, siekiant identifikuoti būtiniausius humanitarinius poreikius. Jeigu tokia Jungtinių Tautų ar ICRC/IFRC ataskaita nėra paskelbiama daugiau nei šešis mėnesius, tai gali rodyti, kad tam tikra padėtis nebėra laikoma ekstremalia. Nepaisant to, kartais tarptautinė parama yra reikalinga siekiant reaguoti į nuolatinius ir ilgalaikius humanitarinius poreikius, pavyzdžiui, užsitęsusių krizių atveju.

910 – ŠALIŲ DONORIŲ ADMINISTRACINIAI KAŠTAI

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
910	91010	Administraciniai kaštai (nepriskiriami konkrečiam sektoriui)	

930 – PABĖGĖLIAI VALSTYBĖSE DONORĖSE

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
930	93010	Pabėgėliai valstybėse donorėse (kaštai, kurie nepriskiriami konkrečiam sektoriui)	

998 – NEPRISKIRTINA KONKREČIAM SEKTORIUI / NEAPIBRĖŽTA

DAC 5 KODAS	CRS KODAS	PAVADINIMAS	Patikslinimai, veiklų pavyzdžiai ir pastabos
998	99810	Sektoriai neapibrėžti	Parama bendram šalies gavėjos vystymuisi turėtų būti priskirta kodui 51010.
	99820	Visuomenės informuotumo apie vystomąjį bendradarbiavimą didinimas (kaštai, kurie nepriskiriami konkrečiam sektoriui)	Išlaidos valstybėje donorėje didinant visuomenės informuotumą, susidomėjimą ir palaikymą vystomajam bendradarbiavimui (brošiūros, paskaitos, specialiųjų tyrimų projektai ir pan.)

Parengta pagal Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Paramos vystymuisi komiteto Statistinių ataskaitų teikimo direktyvų 12 priedą